

Súd: Okresný súd Komárno
Spisová značka: 16Ps/7/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1517202823
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 10. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Monika Czafiková
ECLI: ECLI:SK:OSKN:2017:1517202823.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Komárno sudkyňou Mgr. Monikou Czafikovou v právnej veci osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná: K. J., X.. XX.XX.XXXX, V..Č.. L. S. - B. R. R., N.. R. XXB, F., zastúpený zákonným zástupcom - súdom ustanoveným opatrovníkom: S. - B. R. R., N.. R. XXB, F., o návrhu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

rozhodol:

Súd m e n í rozsudok Okresného súdu Bratislava V č.k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 08.12.2010 v časti pozbavenia spôsobilosti na právne úkony a v časti rozsahu zastupovania opatrovníkom tak, že K. J., X.. XX.XX.XXXX o b m e d z u j e v spôsobilosti na právne úkony v nasledovnom rozsahu:

- právne úkony týkajúce sa prijímania, nadobúdania a nakladania s finančnými prostriedkami presahujúcimi 10,- eur týždenne a s hnuteľným a nehnuteľným majetkom akejkoľvek hodnoty,
- preberania dôchodku a peňažných dávok zo sociálneho poistenia a štátnych sociálnych dávok,
- uzatváranie zmlúv o pôžičke, zmlúv o úvere a iných zmlúv zaväzujúcich k majetkovým plneniam a právnych úkonov, ktorými na seba vezme voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník,
- právne úkony adresované štátnym orgánom a iným orgánom verejnej správy,
- právne úkony týkajúce sa rozhodovania o mieste bydliska,
- právne úkony týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti vrátane odmietnutia poskytovania zdravotnej starostlivosti, rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zdravotníckeho zariadenia a dania informovaného súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- právne úkony týkajúce sa poskytovania sociálnych služieb menovanému vrátane rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zariadenia, v ktorom bude umiestnený.

Opatrovník S. B. R. R., N.. R. XXB, F. je povinný zastupovať K. J., X.. XX.XX.XXXX v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony.

Súd štátu náhradu trov konania nepriznáva.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Dňa 20.02.2017 podala osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, na Okresný súd Bratislava V návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, ktorý odôvodnila svojim osobným právom vyplývajúcim z Charty ľudských práv, stabilizovaným zdravotným stavom, upravením vzťahov v rodine žijúcej Y. L. a ťažkosťami vyplývajúcimi z odobratia spôsobilosti v riešení akéhokoľvek problému. Okresný súd Bratislava V predmetný návrh postúpil Okresnému súdu Komárno ako súdu príslušnému na konanie.

2. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom opatrovníka, znalkyne H. G. R., vzhľadnutím osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, znaleckým posudkom H. G. R. Č.. XX/XXXX, pripojenými spismi Okresného súdu Komárno sp.zn. 12Ps/30/2014, 12Ps/14/2013 a Okresného súdu Bratislava V sp.zn. 17Ps/12/2012, 17Ps/12/2010, 17P/61/2012 a zistil nasledovný skutkový a právny stav veci:

3. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 08.12.2010 bola osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Uznesením Okresného súdu Komárno č.k. 12Ps/30/2014 bolo za opatrovníka tejto osoby ustanovené S. - B. R. R., N.. R. XXB, F..

4. Znalkyňa H. G. R.C.S. vo veci vypracovala znalecký posudok č. XX/XXXX, z ktorého vyplýva, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí duševnou poruchou - schizoafektívnou poruchou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Ide o poruchu trvalého charakteru. Liečbou je možné potláčať poruchy vnímania - halucinácie, poruchy myslenia - bludy, emočné výkyvy a poruchy správania - agresivitu. Menovaný sa vie orientovať v čase, pozná hodnotu peňazí, ale nevie s nimi primerane nakladať. Orientovať sa vie len v priestore známom, tam kde to pozná. V novom priestore sa môže stratiť, napr. pri návšteve lekára, keď odišiel sanitár, menovaný nevedel ako situáciu riešiť, svojvoľne odišiel z čakárne, neposlúchol inštrukciu, no následne ho musel hľadať zdravotný personál, sám by do zariadenia netrafil. Menovaný si vzhľadom na svoj zdravotný stav uvedomuje obsah a význam právnych úkonov len parciálne, musia mu byť vysvetlené jednoduchšou formou (bežnú formu používanú v reálnom živote nepochopí). Na druhej strane zohráva úlohu aj jeho ochota racionálne argumenty akceptovať, nakoľko v rámci svojho myslenia má „vlastnú pravdu“. Uvedené platí v kompenzovanom stave. V prípade, ak je dekompenzovaný (je prítomná psychotická symptomatika) menovaný si vôbec neuvedomuje obsah a význam právnych úkonov. Duševnú poruchu ho obmedzuje v týchto oblastiach: podpisovanie písomnosti, nedokáže adekvátne nakladať so svojim majetkom, financiami, je nutný dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, nedokáže si samostatne vybavovať svoje osobné ani úradné záležitosti. Menovaný vzhľadom na svoj duševný stav nie je schopný samostatne cieľavedome konať. Posúdiť následky svojho konania je schopný len v niektorých situáciách a aj to len v kompenzovanom stave a pokiaľ to nebude proti jeho „vlastnému svojsky spracovanému presvedčeniu“. Taktiež počas znaleckého vyšetrenia do popredia vystupujú rozdielnosti vo verbalizovaných obsahoch, napr. racionálne vie, že v minulosti po vysadení liekov sa mu zhoršil stav, preto to už robiť nebude, ako uvádza, lieky užívať bude, liečbu ponechá na psychiatra. Ale na druhej strane pri prvej možnosti, keď je bez dohľadu, okamžite vynechá liečbu. Uvedené súvisí s dissimuláciou, nekritičnosťou k stavu. U menovaného od znaleckého skúmania v októbri 2010 nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu, ktoré by odôvodňovalo navrátenie spôsobilosti na právne úkony. Znalkyňa sa pri výsluchu na pojednávaní konanom dňa 12.10.2017 v plnom rozsahu pridržiavala znaleckého posudku, vyslovila presvedčenie, že menovanému by nemala byť vrátená spôsobilosť na právne úkony, pretože by tým došlo k jeho ohrozeniu.

5. Súd osobu, o ktorej spôsobilosti sa koná, vzhliadol v Zariadení sociálnych služieb S. dňa 19.09.2017. K. J. pri vzhľadnutí uviedol, že v zariadení sa cíti celkom dobre, teraz mu dali televízor a poličku na knihy. Má skoro najkrajšiu izbu, ktorú mu upratujú upratovačky a on sám si uprace posteľ a stolík s knihami. Návrh na vrátenie spôsobilosti podal preto, aby sa mohol vrátiť do bežného života, vytvoriť partnerstvo. Chcel by aj voliť a častejšie chodiť do L.. Nevie presne, kde by chcel bývať, ani čo by robil. Možno by učil angličtinu malé deti alebo robil sanitára. Vzťah k deťom nemá, ale angličtinu by zvládol učiť len začiatčovníkov, preto hovorí o deťoch. Poberá dôchodok 408,-eur, nie je si istý, či by to stačilo na zaplatenie podnájmu v L., asi by sa musel v L. oženiť. L. ho veľmi láka, chcel by tam chodiť častejšie, v zariadení sa cíti byť trochu odrezaný. V L. vyrastal, žil tam 45 rokov. V januári bude v zariadení už piaty rok, predtým bol v F. 6 mesiacov. V L. má kamarátov, rodinu aj rodinných priateľov. Vie o tom, že má schyzoafektívnu poruchu, najprv mal depresie, na tie bral lieky, potom mu na psychiatrii určili diagnózu F51 - schyzofréniu, berie lieky 3x denne, ktoré mu dávajú sestričky. Lieky berie pravidelne, aj keď ide k mame, vtedy mu ich v zariadení pribalí a on ich poctivo berie. Keby mu súd vrátil spôsobilosť na právne úkony a odišiel by zo zariadenia, naďalej by pravidelne chodil k lekárom a bral lieky. Má taký postoj, že mu lieky pomáhajú, má skúsenosť, že keď ich vynechal, tak sa mu zhoršil stav, cítil sa horšie, asi to bolo tým, že nebral lieky.

6. Zástupca opatrovníka na pojednávaní dňa 12.10.2017 uviedol, že K. J. urobil pozitívne zmeny odkedy je v zariadení. Do zariadenia prišiel negativisticky naladený, teraz už spolupracuje, občas ide za opatrovateľkami, občas sa zúčastňuje spoločných aktivít. Býva v dvojposteľovej izbe s jedným spolubývajúcim. Na izbe má televízor, má zabezpečený nonstop prístup k internetu, je to inteligentný

človek so širokým rozhľadom. V zariadení ho majú radi. V stave, v akom je teraz, je však len vďaka tomu, že sa o neho zdravotný personál stará a on ich pokyny poslúchne, pokiaľ sú mu dostatočne vysvetlené. Menovaný však potrebuje usmerniť, napr. v tom, čo si má obliecť, je schopný obliecť si krátke nohavice napriek tomu, že je zima, alebo je schopný obliekať si špinavé oblečenie, pokiaľ mu nie je vysvetlené, že je potrebné dať toto oblečenie vyprať. Menovaný však spolupracuje, nie je zlomyseľný, len žiada o vysvetlenie. Je potrebné pomáhať mu aj pri hygienických úkonoch. Lieky užíva pravidelne, na ich užívanie dohliada zdravotný personál. V prípade, že by bol bez dohľadu, možno by lieky ešte nejaký čas užíval, ale potom by prestal. Aj teraz sa vyjadruje tak, že : „na čo to mám brať?“. Potom mu je zdravotným personálom vysvetlené, že lieky brať musí a on poslúchne. Podľa názoru opatrovníka by bol K. J. schopný nakladať aj s finančnou hotovosťou 50,-eur mesačne, toľko mu z dôchodku zostáva ako vreckové, z tejto sumy sa však hradia lieky, po ich úhrade mu zostáva v priemere 20-30,-eur. Je však potrebné, aby bol menovaný pod dohľadom, pretože boli časy, keď len tak daroval svoje topánky niekomu inému.

7. Podľa § 10 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

8. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov a jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

9. Podľa § 10 ods. 3 Občianskeho zákonníka súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

10. Podľa § 231 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o

- a) obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony
- b) zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony
- c) navrátení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

11. Podľa § 248 ods. 2 CMP ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil, a ustanoví jej opatrovníka.

12. Podľa § 249 ods. 1 CMP ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

13. Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát.

14. Súd pri rozhodovaní o obmedzení spôsobilosti na právne úkony musí dôsledne dbať na to, aby osoby, o ktorých spôsobilosti sa koná, neboli obmedzované vo väčšom rozsahu ako je to nevyhnutne potrebné. Rozhodovanie o obmedzení, prípadne vrátení spôsobilosti na právne úkony hlboko zasahuje do právnej sféry občana. Cieľom obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je predovšetkým poskytnúť ochranu osobám, ktoré pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná nie sú schopné vykonávať niektoré právne úkony. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je opatrením vykonaným v záujme tých, ktorí v určitej oblasti života nemajú možnosť svoje konanie ovládať alebo jeho následky posúdiť. Súd pri určení rozsahu obmedzenia musí preto prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu a postihnúť týmto obmedzením len tú oblasť života občana, pre ktorú je to nutné v záujme ochrany práv a právom chránených záujmov dotknutej osoby, ako aj v záujme spoločnosti. Pri formulácii výroku rozsudku určujúceho rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony je potrebné mať na zreteli, že ide o opatrenie, ktoré má chrániť a v žiadnom prípade nie poškodzovať, alebo ohrozovať záujmy občana.

15. Súd vedený týmito úvahami dospel k záveru, že návrhu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, v súčasnosti nie je možné v plnom rozsahu vyhovieť. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že K. J. trpí duševnou poruchou, a to schizoafektívnou poruchou s postprocesuálnym defektom. Táto porucha je trvalá, nie je možné ju vyliečiť, liečbou sa dajú potláčať len prejavy tejto poruchy, a to poruchy vnímania,

myslenia a správania. Táto duševná porucha robí K. J. nespôsobilým na právne úkony v oblasti nakladania s financiami a majetkom, uzatvárania zmlúv, vybavovania si svojich osobných a úradných záležitostí, rozhodovania o poskytovanej zdravotnej starostlivosti a poskytovaných sociálnych služieb. V týchto oblastiach života K. J. nie je schopný sám cieľavedome konať a uvedomiť si následky svojho konania. Keďže Civilný mimosporový poriadok už s pozbavením spôsobilosti na právne úkony nepočíta a pripúšťa len obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, súd považujúc pozbavenie spôsobilosti na právne úkony za jeden z najzávažnejších zásahov do duševnej integrity jednotlivca vyhodnotil, že v súčasnosti nie sú splnené predpoklady na to, aby bola osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Avšak vzhľadom k tomu, že vykonaným dokazovaním boli zistené oblasti života, v ktorých táto osoba nie je spôsobilá sama cieľavedome konať, súd v záujme ochrany tejto osoby pred jej neuváženým konaním a pred jej prípadným zneužívaním zo strany tretích osôb, považoval za nevyhnutné túto osobu obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, v akom nie je schopná samostatne cieľavedome konať. Na základe uvedeného súd zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č.k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 08.12.2010 v časti pozbavenia spôsobilosti K. J. na právne úkony tak, že ho obmedzil v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý je uvedený vo výrokovej časti tohto rozsudku, teda v rozsahu právnych úkonov, v ktorých súd považoval za potrebné dohliadať nad jeho konaním. Zároveň súd uvedený rozsudok zmenil aj v rozsahu zastupovania K. J. opatrovníkom tak, že súdom ustanovený opatrovník S. - B. R. R., N.. R. XXB, F. je povinný zastupovať K. J. v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony.

16. O trovách štátu, ktoré vznikli titulom vyplatenej odmeny znalkyni za vypracovanie znaleckého posudku, súd s poukazom na § 251 ods. 1 CMP rozhodol tak, že štátu náhradu trov konania nepriznal.

17. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Komárno.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Ak zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje osobitné náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcim konaní, náležitosťou podanie je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutia považuje za nesprávne (odvolacie dôvody, a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok, nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 CMP).